

EGE ÜNİVERSİTESİ
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI HASTANESİ

TEHLİKELİ MADDE YÖNETİM TALİMATI

Doküman Kodu	DMC.TL.01
Yayın Tarihi	27.05.2022
Revizyon Tarihi	08.08.2024
Revizyon Numarası	02
Sayfa No	1 / 4

1. AMAÇ: Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinde kullanılan mevcut tüm tehlikeli maddelerin envanterinin çıkarılması, tanımlanması, kullanılması, kontrolü, depolanması, transferi, atıklarının bertarafı, taşınırken dökülmesi, saçılması veya temas halinde yapılması gerekenlerin planlanması ve eğitimi için standart bir yöntem belirlemektir. Tehlikeli ve kimyasal madde kazalarını önleyerek, çalışanlara ve çevreye verebileceği zararları engellemektir.

2. KAPSAM: Hastane bünyesinde tehlikeli maddeleri kullanan veya oluşumunda rol alan bütün birimler.

3. KISALTMALAR:

4. TANIMLAR:

Tehlikeli Atık: Patlayıcı, oksitleyici, çok kolay alevlenir, kolay alevlenir, alevlenir, çok toksik, vre için tehlikeli özelliklerden en az birine sahip maddeler.

Patlayıcı Madde: Hararet veya şok tesiri ile kimyasal değişikliğe uğrayan, yüksek derecede ısı, çok hacimde gaz meydana getiren, katı, sıvı veya gaz halindeki kimyasal maddelerdir.

Oksidan Madde: Oksitleyici madde, özellikle yanıcı maddelerle olmak üzere diğer maddeler ile de temasında önemli ölçüde ekzotermik reaksiyona neden olan maddelerdir.

Yanıcı Madde: Kolay alev alabilen maddeler, hava ile temasında alevlenebilen, ateş kaynağı ile kısa süreli temasta hemen yanabilen, çok düşük parlama noktasına sahip olan veya su ile temasında çok kolay alevlenir gaz yayan maddeler ve müstahzarlardır.

Parlayıcı Madde: Ani kimyasal değişime giren reaktif stabil olmayan maddelerdir.

Toksik Madde/Çok Toksik Madde: Hücrelere ve yaşayan dokulara kimyasal, biyokimyasal ya da radyoaktif nitelikte zararlar veren her türlü maddelerdir.

Zararlı Madde: Solunduğunda, ağız yoluyla alındığında veya deri yoluyla emildiğinde insan sağlığı üzerinde akut veya kronik hasarlara veya ölüme neden olabilen maddelerdir.

Tahriş Edici Madde: Mukoza veya cilt ile direkt olarak ani, uzun süreli veya tekrarlanan temasında deride hasar oluşturabilen, aşındırıcı olarak sınıflandırılmayan maddelerdir.

Korozif Madde: Dokuda görünür veya geri dönüşümü olmayan hasar oluşturabilen maddelerdir.

kotoksik Madde: Çevrenin bir veya daha fazla kesimi üzerinde ani veya gecikmeli zararlı etkiler gösteren veya gösterme riski taşıyan madde ve preparatlarıdır.

5. SORUMLULAR: Bütün Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi çalışanları.

6. FAALİYET AKIŞI:

Kurumdan çıkan bütün atıkların kaynağında ayrıştırılarak atık ile ilgili yapılan anlaşmaya uygun olarak yürütülmektedir.

ATIK TORBALARININ SINIFLANDIRILMASI:

- Evsel nitelikli genel atıklar; SİYAH renkli plastik torbalarda toplanır.
- Geri kazanılabilir ambalaj atıkları MAVİ renkli plastik torbalarda toplanır.
- İçerisinde kimyasal bulunan metal ve plastik atıklar SARI torbada toplanır.

- Tıbbi atıkların toplanmasında; KIRMIZI RENKLİ, yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı; orta yoğunluklu polietilen hammaddeden, sızdırmaz, çift taban dikişli ve körüksüz olarak üretilen, çift kat kalınlığı 100 mikron olan, en az 10 kilogram kaldırma kapasiteli, üzerinde görülebilecek büyüklükte ve her iki yüzünde "Uluslararası Biyotehlike" amblemi ile "DİKKAT TIBBİ ATIK" ibaresini taşıyan plastik torbalar kullanılır. Bu poşetler en fazla $\frac{3}{4}$ oranında dolduğunda ağızları sıkıca kapatılır. Torbalar bağlanarak ya da klipslenerek yenisi ile değiştirilir.
- Sızdırma riski olan torbalar ikinci bir torbaya konularak tam sızdırmazlık sağlanır. Tıbbi atıkların sızdırılmamasına ve başka poşetlere aktarılmamasına dikkat edilir. Sıvı tıbbi atıklar yoğunlaştırıcı malzemeler kullanılarak yukarıda belirtilen torbalara konur.
- Delici ve kesici aletler SARI KUTULARA konur.
- Tüm birimlerin bu konuda bilgileneşine yönelik gerekli eğitimlerin verilir.
- Tehlikeli maddelerin etiketlenmesi sağlanır.

Atık yönetim önceliğı: Atık yönetimi seçeneklerinin, geri dönüşüm, atık bertarafı, tekrar kullanım ve geri kazanım gibi çevresel etkilere göre sıralanmasıdır.

Tehlikeli madde envanterinin hazırlanması: Alımı yapılan her tür tehlikeli ve kimyasal maddelerin "Güvenlik Bilgi Formları" satıcı firmadan talep edilir (İthal edilen kimyasalların Güvenlik Bilgi Formlarının ithalatçısı tarafından üreticisinden temin edilememesi halinde, ithalatçı ithal ettiğı kimyasallar için Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliğı hükümlerine uygun olarak Güvenlik Bilgi Formunu hazırlamakla yükümlüdür). Depo sorumlusu ve iş sağlığı güvenliğı uzmanı ile beraber envanter hazırlanır. Bu envanterde Tehlikeli Kimyasal Maddelerin isimleri, etken maddesi, tipi, kullanım şekli, miadı, saklama koşulları, etkileşime girdiğı maddeler, temas halinde yapılacaklar, kullanıldıkları ve depolandıkları yerler, taşıma şekli, imha yöntemi ve tehlikeli madde sınıfını gösteren simgeler yer almaktadır. Tehlikeli Madde Envanterinde yapılacak değışiklikler ve güncellemeler, Kalite Yönetim Birimi tarafından yapılır ve ilgili bütün birimlere iç yazışmalarla ivedilikle duyurulur.

Tehlikeli maddelerin depolanması: Kimyasal Maddenin bulunduğu depolar kilitli bulundurulur. Depolara yetkili olmayan kişiler giremez. Kimyasal madde deposu karanlık ve serin olur. Depolarda bulunan kimyasalların tehlikeli madde envanter listesindeki sınıflandırmaya uygun etiketlenmesine özen gösterilir. Etiketler kolay çıkmayacak şekilde yapıştırılmalı, net ve açıkça okunur şekilde olmalıdır. Güneş ışığı ve nemli ortamlarda kimyasalların bozulmaları ve tehlike oluşturan etkileşimlere sebep olmaları nedeni ile depolardaki neme dikkat edilir. Bu nedenle depolardaki kimyasal maddeler orijinal ambalajlarında saklanır. Asitler ve bazlar beraber saklanmaz. Oksidanlar, organik maddelerden veya indirgeyici maddelerden ayrı depolanır. Tutuşabilir ve yanıcı sıvılar, yangına karşı korumalı dolap, raf vb. yerlerde dökülmesinin önleneyeceği en alt raflarda saklanır. Koroziv maddeler ve asitler metal yüzeylerle temas ettiğinde, örneğin metal dolap ve raflarda olduğu gibi, buraları aşındırır. Bu sebeple koroziv maddeler metal kaplarda ve dolaplarda muhafaza edilmez. Saklama koşullarında havalandırma, sıcaklık, nem ve maddelerin reaktif özelliklerine dikkat edilir. Konsantre olarak alınan dezenfektanlar dozajlama pompalarına bağlanarak uygun kullanımları sağlanır. Kullanım esnasında maruz kalma olasılığı en az olan yöntem tercih edilir. Depo ısı 18 – 25 °C arasında olmalıdır. Nem oranı da en fazla %65 RH olmalıdır. Yangın tehlikesine karşı yangın söndürme cihazı bulundurulur. Depolarda bulunan raflar ısıya dayanıklıdır. Rafların düşme tehlikesine karşı gerekli sabitleme önlemleri alınmalıdır. Rafların önü ağ ile kapatılarak herhangi bir sarsıntı durumunda tehlikeli maddelerin yere düşmesi engellenir. Yanıcı maddelerin bulunduğu yere ateşle yaklaşılmaz. Saklama koşullarına uygun olarak depolanır ağız kapaklı kaplar ile transferi sağlanır. Depo alanlarında dökülme ve saçılmalarda kullanılacak temizleme kiti ve dökülme sonrasında müdahale edecek görevliler için özel kıyafetleri bulundurulur. Tehlikeli madde raflarında ilgili madde ile ilgili uyarı işareti (yanıcı, patlayıcı, Zehirli, kimyasal madde depolarının) uyarı işaretleri içeren etiket bulundurulur.

Tehlikeli madde sembolleri

KİMYASAL MADDELERİN TEHLİKE VE ZARARLILIK SINIFLARI		
 Patlayıcı Madde	 Yanıcı Madde	 Oksitleyici Madde
 Basıncılı Gaz Tüpü	 Aşındırıcı Madde	 Zehirleyici Madde
 Sağlık Tehlikesi	 İleri Sağlık Tehlikesi	 Çevre İçin Tehlikeli

Tehlikeli Madde Atıklarının Transfer ve Bertaraf Süreci

Tehlikeli maddelerin atık transfer işlemleri EÇBS (Entegre Çevre Bilgi Sistemi) içerisinde MOTAT üzerinden gerçekleştirilmektedir. Geçici toplama alanlarından toplanan atıkların bertarafı için ilgili firmayla irtibata geçilir. Maddeleri geçici toplama alanlarından toplayan sorumlu ve atık sorumlusu firmanın atıkları alması sırasında orada bulunmaktadır. İlgili firma atıkların alınması sürecinde atık kodu ,H numarası, 20 C'de fiziksel özellikleri, rengi, ağırlığı, ambalaj ve konteyner türü, gönderim amacı bilgileri sistem üzerinde kaydedilmektedir. Sorumlu personel tarafından takip edilen bu süreç sonucunda bu kişi tarafından talep kodu oluşturularak firmaya eşlim edilmektedir. Depolama alanından atıkların bertarafına kadar bu süreç internet (EÇBS-MOTAT) üzerinden takip edilir.

Tehlikeli Maddelere Maruziyet Yolları

Kimyasal Buharın Solunması: Bu yoldan maruz kalındığında kimyasal; solunum yollarında tahriş, duyarlılık ve alerjik reaksiyonlara, solunum yolu hastalıklarına veya kansere yol açabilir.

Temas: Deri veya muköz membranlara temas, kimyasal yanıklara, konjunktivite neden olabileceği gibi sistemik toksisite de gelişebilir.

Yutma: Laboratuvarıda ağızla pipetaj yapılması sonucu; tehlikeli bir kimyasal kazara yutulabilir veya yiyecek ve içeceklerin kontaminasyonu sonucu alınabilir.

Hasarlı Deriden Geçiş: Tehlikeli kimyasallar derideki yara veya kesiklerden temas ile ya da kazara bir kesici-delicinin (enjektör iğnesi v.b.) batması sonucu vücuda girebilir.

Maruziyet durumunda, ÜGBF dikkatlice okunur, burada belirtilen maruz kalma/ilk yardım özellikleri göz önüne alınarak ilk müdahale yapılır ve kişi acil servise yönlendirilir. Durum "Olay Bildirim Formu" ile kayıt altına alınarak, Çalışan ve Hasta Güvenliği Komitesi'ne bilgi verilir.

Tehlikeli Madde Güvenliği Eğitimleri

Kurumzdaki her çalışana ve öğrencilerine "Tehlikeli Madde Güvenliği" eğitimleri verilmektedir. Bu eğitimler her dönemde iki kez ve bir eğitim ve öğretim yılında dört defa verilir. Ayrıca belirli zamanlarda tüm personele ve öğrencilere (hatalar yoğunlaştığında, bulaşmalar arttığında, talep olduğunda, kullanılan kimyasallarda değişiklik olduğunda, v.b) tehlikeli madde güvenliği ile ilgili eğitimler tekrarlanır. Söz konusu eğitim Atık Komitesi bünyesinde belirlenen sorumlu tarafından verilir.

7. İLGİLİ DOKÜMANLAR

Tehlikeli Madde Envanteri

Etkileşime Giren Tehlikeli Maddeler Listesi

8. REVİZYON BİLGİLERİ:

Revizyon No	Revizyon Tarihi	Revizyon Açıklaması
01	07.05.2024	- Revizyonların dokümanlarda nasıl gösterileceğinin eklenmesi, -"Kontrol Eden" kısmında yer alan "Kalite Yönetim Direktörü" nün "Kalite Yönetim Sorumlusu" olarak değiştirilmesidir. - FAALİYET AKIŞI başlığı altına "Kurumdan çıkan bütün atıkların kaynağında ayrıştırılarak atık ile ilgili yapılan anlaşmaya uygun olarak yürütülmektedir." Cümlesinin eklenmesidir.
02	08.08.2024	Dokümanlarımızda yer alan "Ege Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi" isminin hastane olması nedeni ile "Ege Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi" olarak değiştirilmesidir.